

[Socialministeren.]

vægt på den udvikling, som har fundet sted på dette område gennem de senere år, og som senest gav sig udtryk i loven af 18. juni 1951, der ændrede straffelovens regler om fortabelse af rettigheder som følge af straf. Denne lov, siger valglovskommissionen, betød et afgørende brud med hidtil gældende regler, og loven ændrede bl. a. også den kommunale valglov, således at der ikke længere stilledes noget vandelskrav som betingelse for valgret til de kommunale råd.

Det synes mig klart, at når den nye grundlov har stillet os frit, således at der ikke er nogen nødvendighed for at opretholde regler om, at fattighjælp udelukker fra valgret, og når folketingsvalgloven har taget det standpunkt, at selv den strengeste straf ikke længere skal kunne medføre valgretsfortabelse, så må det forekomme helt urimeligt fortsat at opretholde forsorgslovens strenge bestemmelser om valgretsfortabelse som følge af oppebåren fattighjælp. Man behøver blot at forestille sig den meningsløse situation, der vil opstå, hvis den person, som overfalder socialudvalgsformanden enten med grove ord eller ligefrem korporligt og må tage sin straf herfor, skal kunne gå lige ud af fængslet og stemme til folketinget, medens samtidig en lille socialbedrager eller en person, der ikke har holdt sin sygekasse i orden og derfor får fattighjælp, skal udelukkes fra at stemme.

Det er derfor regeringens opfattelse, at alle disse bestemmelser i forsorgsloven om tab af valgret og valgbarhed bør bortfalde fuldstændig, og det samme bør naturligvis gælde de bestemmelser i de andre sociale love, som gør det til en betingelse for at opnå et socialt gode, at ansøgeren ikke har modtaget hjælp med fattighjælps virkning. Det er med henblik på sådanne andre forhold, at lovforslaget i § 2 og § 3 stiller forslag om ændringer i folkeforsikringsloven og arbejdsledshedsloven.

Jeg vender mig nu til det andet hovedspørgsmål i lovforslaget, nemlig forslaget om at lempe de nugældende kategoriske bestemmelser i forsorgsloven, hvorefter enhver understøttelse i form af kommunehjælp og fattighjælp kan fordres erstattet, når det sociale udvalg skønner, at mod-

tageren af hjælpen har evne til at erstatte hjælpen uden selv at komme til at mangle det fornødne til eget underhold eller til opfyldelse af sine pligter som forsørger efter loven. Er disse betingelser opfyldt, skal tilbagebetaling finde sted, og eftergivelse af den oppebårne hjælp kan kun ske, hvis modtageren klarer sig uden offentlig hjælp i en vis periode.

Det er regeringens opfattelse, at tilbagebetalingspligten virker meget hårdt, idet den indtræder uden hensyn til omstændighederne ved hjælpens ydelse, altså ganske uden hensyn til, om man kan lægge modtageren det til last, at han er kommet i trang, og hertil kommer, at det beløb, der kan afses af en normal uge- eller månedsindtægt, i reglen er så minimalt, at tilbagebetaling af selv kortvarig hjælp tager urimelig lang tid, og dette gælder naturligvis navnlig, hvis man samtidig skal rette sin økonomi op igen, efter at man i en periode har måttet klare sig for en beskedent offentlig hjælp.

Hele dette spørgsmål om tilbagebetaling er ikke noget nyt problem for mig. Jeg har allerede så langt tilbage som i 1938, da jeg hørte til de yngre medlemmer af dette ting, taget til orde for og opfordret den daværende socialminister til at overveje ændringer i disse tilbagebetalingsregler, der, som jeg allerede dengang mente, kunne afskaffe meget unødigt arbejde for de sociale udvalg og kommunalbestyrelserne og afskaffe mange bekymringer hos de medborgere, som er undergivet disse bestemmelser. Jeg kan henvise interesserede medlemmer til rigsdagstidende 1938—39 vedrørende folketingets behandling af finansloven, spalte 1448—1453.

Jeg var som sagt allerede dengang af den opfattelse, at en effektiv gennemførelse af tilbagebetalingspligten kun kan finde sted i undtagelsestilfælde, og erfaringerne gennem årene synes at have givet mig ret heri. Jeg kan herom henvise til bemærkningerne, hvoraf det fremgår, at tilbagebetalingen kun spiller en ringe rolle i praksis, idet der gennemsnitlig ikke tilbagebetales mere end ca. 4 pct. af de udbetalte beløb til kommune- og fattighjælp. Som de ærede medlemmer vil kunne se, gælder dette forhold, hvadenten man går tilbage til 1942—43 eller ser på forholdene i 1947—48